

Базелюк Василь Григорович,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Національний університет біоресурсів і природокористування
України (м. Київ, Україна)

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ЗДОБУВАЧІВ

В теорії навчання відсутнє єдине розуміння терміна «освітня технологія», вітчизняними та зарубіжними авторами воно трактується по-різному і потребує додаткових досліджень. Доцільно спочатку звернутися до визначення терміну «технологія». У самому загальному вигляді термін «технологія» (від грец. *techne*-мистецтво, майстерність, *logos* - вчення, поняття) означає сукупність знань про способи та засоби здійснення будь-яких процесів і самі процеси, за яких відбувається якісна зміна будь-якого об'єкта.

Розуміння освітньої технології відображено ще у минулому столітті відомим американським психологом Б. Скіннер у роботі, присвяченій програмованому навчанню [Teaching machines/ - Skinner, B.F.: - Science, 1958. № 128. с.83.]. Автор цієї роботи наголошував, що основну ідею його досліджень можна висловити терміном «управління поведінкою». А це завдання можна вирішити лише тому випадку, якщо експериментатор контролює всі змінні, під впливом яких формується поведінка організму. Для управління формуванням реакцій на певний стимул необхідний зворотний зв'язок між організмом і середовищем. Цю функцію виконує підкріплення, що дозволяє проводити відбір та модифікацію реакції. Таким чином, за допомогою підкріплення можна керувати формуванням реакцій на зовнішні дії, тобто керувати поведінкою індивіда. На цій теоретичній основі була розроблена техніка так званого оперантного обумовлення (поведінка, що формується за допомогою спеціально розробленої системи підкріплень.

Сьогодні, у широкому значенні освітню технологією розуміють як проект педагогічної системи, що реалізується на практиці. У вузькому значенні, освітня технологія є інтегративною системою, куди входять упорядкована безліч дій та операцій суб'єктів освітнього процесу, які

забезпечують цілепокладання, зміст, інформаційні, предметні і процесуальні аспекти, створені задля формування компетентностей здобувачів освіти, заданих метою навчання, а також критерії і показники для вимірювання результатів навчання.

Оскільки йдеться про суб'єктів освітньої діяльності, то до них відносяться і педагогічні працівники, і здобувачі освіти. Видами діяльності можуть бути навчання і виховання, а також діяльність спрямована на зміну якостей особистості, або розвитку її структурних складових: спрямованості, освіченості, досвіду, пізнавальних здібностей, психофізіологічних властивостей тощо.

Освітні технології у найзагальнішому вигляді є різновидом соціальних технологій. Таке поєднання забезпечує більш високу ефективність цього виду технологій за рахунок того, що досягаються освітні цілі.

У сучасній освіті особлива роль відводиться інноваційним освітнім технологіям, які істотно змінюють відносини між викладачем та здобувачами, створюють, в освітньому процесі, атмосферу творчої співпраці, дослідницького пошуку та взаєморозуміння. Такі технології створюють оптимальні умови для самореалізації творчого потенціалу особистості як здобувачів, так і викладачів.

Сучасні інноваційні освітні технології мають створюватись на основі компетентнісного, технологічного та особистісно орієнтованого підходів. Мета компетентнісного навчання – забезпечити оволодіння здобувачами освіти ключовими і спеціальними компетентностями, які дозволять їм успішно реалізовувати себе в житті, професії і суспільстві, бути конкурентоспроможними та цінними на ринку праці. Технологічний підхід до процесу навчання - це цілеспрямоване застосування упорядкованої сукупності методів, процесів та інструментів для досягнення конкретних, діагностованих результатів у навчанні. Він вимагає системності, науковості та ефективності, розглядаючи навчання як процес, що може бути спланований, впроваджений і проаналізований для досягнення індивідуалізації, кращої інтенсивності та результативності. До сучасних проявів цього підходу належать освітні

технології, зокрема цифрові, адаптивне навчання та інтеграція інформаційних технологій для кращого засвоєння матеріалу та розвитку «м'яких навичок».

Особистісно орієнтований підхід до навчання ставить у центр здобувача освіти як самостійну, унікальну особистість, зосереджуючись на його індивідуальних особливостях, досвіді, інтересах та самореалізації. Це педагогічна система, яка допомагає здобувачеві пізнати себе, розвинути свої здібності та досягти самовизначення, узгоджуючи навчальний матеріал з його суб'єктивним досвідом та створюючи умови для його активної участі у власному навчанні та розвитку. Основна мета особистісно орієнтованої освіти - становлення особистості здобувача освіти. Тому зміст освіти є важливим фактором, що визначає прогресивні зміни особистості в ході освітнього процесу. Здобувач освіти як суб'єкт освітньої діяльності розвивається в певному напрямку лише тоді, коли він активно засвоює систему наукових знань і оволодіває сукупністю компетентностей.

В сучасних інноваційних освітніх технологіях закладено провідну ідею, де кожен здобувач освіти є цілісною індивідуальністю зі своїм розумом і духовним світом, він самостійно обирає та будує власний життєвий світ та здійснює діяльність у відповідності до своїх особистісних образів і сенсів. Разом з тим, здобувач освіти вибудовує відносини з навколишнім світом та людьми на основі загальнолюдських цінностей, взаєморозуміння та взаємодії, а основу взаємодії становить діалог як універсальний засіб функціонування свідомості та реалізації смислів і відносин.

Розвиток особистості здобувача освіти здійснюється у процесі власної діяльності, спрямованої на «відкриття» суб'єктивно нового знання. Зосереджуючи зусилля на підвищення якості та ефективності освітньої діяльності, викладач має робити все для того, щоб кожне заняття сприяло розвитку пізнавальних інтересів здобувачів, розвивало їх активність і творчі здібності, а отже, забезпечувало підвищення якості освіти.

Таким чином, завдання освітніх технологій полягає в тому, щоб розвинути особистість здобувача освіти, сформувати необхідні ключові компетентності, сприяти набуттю ним соціально-особистісних та професійно

важливих якостей. Ефективне застосування інноваційних освітніх технологій в освітній системі забезпечать можливість кожному здобувачеві працювати творчо, розвивати допитливість і мотивацію, підвищити активність, що зміцнить бажання вчитися та не зупинятися на досягнутому.

Список використаних джерел:

1. Управління освітньою діяльністю : навч. посіб. / авт.-упоряд. Базелюк В.Г., Гречаник Н.І., Кубіцький С.О., Шумілова І.Ф. Частина 1. К.: Міленіум, 2023. 402 с.
2. Teaching machines / Skinner, B.F.: Science, 1958. № 128. с.83.

**Національний університет біоресурсів і
природокористування України
Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра управління та освітніх технологій**

МАТЕРІАЛИ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«Сталий розвиток суспільства в цифрову епоху: інновації, технології,
провідництво та менеджмент в освіті»
«Sustainable Growth of Society in the Digital Era: Innovation, Technology,
Guidance and Management of Education»**

**Національний університет біоресурсів і природокористування України,
кафедра управління та освітніх технологій
AKG Global Support Services (OPC) Private Limited – Індія,
Університет Патил Відьяпіт – Індія,
Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти «Кам'янець-Подільський
державний інститут»,
Херсонським навчально-науковим інститутом Національного
університету кораблебудування імені адмірала Макарова,
Поліський національний університет,
кафедра комп'ютерних технологій та системного моделювання**

1 жовтня 2025 р.

Київ 2025 р.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet рішенням Вченої ради гуманітарно-педагогічного факультету НУБіП України (протокол № 3 від 17.10.2025 р.)

Сталий розвиток суспільства в цифрову епоху: інновації, технології, провідництво та менеджмент в освіті / Матеріали міжнародної дистанційної науково-практичної конференції, м. Київ, 1 жовтня 2025 р. Київ : НУБіП України. 2025. 192 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної дистанційної наукової конференції «**Сталий розвиток суспільства в цифрову епоху: інновації, технології, провідництво та менеджмент в освіті**», яка відбулась 1 жовтня 2025 року в Національному університеті біоресурсів і природокористування України. В матеріалах збірника висвітлюються сучасні тенденції подальшого розвитку освіти в Україні й світі в епоху цифровізації, розв'язання нагальних проблем у соціокультурній та соціально-гуманітарній сферах шляхом синергетичної інтеграції інновацій, управління та технологій, освітнього менеджменту та провідництва.

Тези подано в авторській редакції. Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильність цитування джерел, посилання на них та інші відомості. Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.

Редакційна колегія:

Савицька І.М., канд. філос. наук, доц. декан факультету (голова);

Кубіцький С. О., канд пед. наук, проф. завідувач кафедри управління та освітніх технологій;

Гречаник Н. І., д-р пед. наук, проф.

Шумілова І. Ф., д-р пед. наук, доц.;

Базелюк В.Г., канд. пед. наук, доц.

Відповідальна за випуск – Гречаник Н.І., д-р пед. наук, проф.

ISBN 973-966-8063-79-4